

پاسخ به نقد مقاله:

رابطه تجربه دوره آموزشی و رویکرد مطالعه عمل فکورانه در دانشجویان پرستاری

حمید عبدی*، محمد رضا نیلی

سرمدبیر محترم مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی

ضمن تشکر از نظرات خواننده محترم در مورد نقدهای وارد شده، نکات زیر قابل ذکر است:

۱) در مورد روایی ابزار، بررسی و تأیید صاحب‌نظران امر، از الزامات اساسی است. در پژوهش حاضر، ابتدا نسخه انگلیسی به فارسی برگردانده شد و ترجمه آن مورد تأیید اساتید رشته علوم تربیتی و زبان و ادبیات انگلیسی قرار گرفت. سپس پرسشنامه ترجمه شده توسط یک متخصص مسلط به دو زبان، به انگلیسی برگردانده شد. این ترجمه‌ها با هم مقایسه شدند و اصلاحات لازم صورت گرفت. سپس پرسشنامه‌ها مجدداً برای ۱۰ نفر از اعضای هیأت‌علمی علوم تربیتی فرستاده شد و در این مرحله ویرایش خیلی جزئی در آنها صورت گرفت و این به خاطر آن بوده است که در مرحله اول یعنی بعد از ترجمه (که در متن مقاله نیز ذکر شده است) از فیلتر صاحب‌نظران علوم تربیتی گذشته است. در مقاله به دلیل پرهیز از طولانی شدن نوشتار و عدم ویرایش اساسی در بررسی صاحب‌نظران در مرحله دوم، تنها مرحله اول ذکر شده است.

۲) در مورد نقد دوم، باید دقت شود که در مقاله حاضر، جامعه آماری در این مقطع زمانی، شامل ۱۸۷ دانشجویان پرستاری ورودی نیم سال دوم سال‌های تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ تا ۹۲-۱۳۹۱ بودند. از این جامعه آماری با استفاده از نمونه‌گیری تعداد ۱۲۳ نفر در پژوهش شرکت کردند. نکته‌ای که در اینجا قابل توجه است این است که نرخ پاسخ‌گویی که خواننده محترم به عنوان تعمیم‌پذیری نمونه بر آن تأکید دارند، نسبت شرکت افراد پاسخ‌دهنده نسبت به نمونه تعیین شده است نه نسبت به جامعه. خواننده محترم، ۱۲۳ نفر را به نسبت جامعه (۱۸۷) به عنوان نرخ پاسخ‌گویی که مدنظر ایشان بوده است گرفته‌اند. به طور مثال فرض کنید که چنین تحقیقی بر روی کل دانشجویان دانشگاه پزشکی اصفهان انجام می‌گرفت که برای مثال جمعیتی ۲۸۰۰ نفری را تشکیل می‌دهند. در اینجا بر اساس جدول مورگان، تعداد ۳۳۸ نفر به عنوان کفایت حجم نمونه تعیین می‌گردید. حال با این اوصاف، فرض نمایید از این نمونه (تعداد ۳۳۸ نفر) ۳۲۰ نفر در پژوهش شرکت می‌کردند، در اینجا نمی‌توان نرخ پاسخ‌دهی تعمیم‌پذیری نمونه را بر اساس ۳۲۰ به ۲۸۰۰ در نظر گرفت، بلکه در این جا نرخ پاسخ‌دهی ۹۴ درصد (۳۲۰ به ۳۳۸) یعنی نسبت افراد شرکت‌کننده به حجم نمونه تعیین می‌گردد. در پژوهش حاضر، گزارش مقدار ۶۵ درصد، به عنوان نرخ پاسخ‌گویی نسبت به نمونه نبوده است.

۳) در زمینه نقد سوم، باید گفت هنگامی که افراد از عضویت در نمونه امتناع می‌کنند، پژوهشگر نمی‌تواند به اجبار آنها را در پژوهش شرکت دهد و این با اصول اخلاقی پژوهش منافات دارد. ملاک‌های اخلاقی و رضایت فردی برای شرکت در پژوهش به عنوان حقوق افراد، محترم شمرده می‌شود. رعایت این حق (امتناع از شرکت در تحقیق و همچنین کناره‌گیری از آن) در هر مرحله از تحقیق ضروری است. در نتیجه می‌توان گفت که در کلیه پژوهش‌های روان‌سنجی از قبیل پرسشنامه‌ای، افراد شرکت‌کننده داوطلب هستند، و این محدودیت را باید محقق پذیرا باشد.

۴) در مورد نقد چهارم، نظر خواننده محترم، مقبول است ولی در مقاله، بنا بر توصیه داوران محترم که بجا و مناسب نیز بوده است، به دلیل پرهیز از تکرار و طولانی شدن مباحث، ذکر آزمون‌های آماری از بخش روش پژوهش، حذف شده است. در پایان از دقت نظر و حسن نظر خواننده محترم کمال تشکر را داریم.

* نویسنده مسؤؤل: حمید عبدی، دانشجوی دکتری، گروه علوم تربیتی، برنامه ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. habdi63@gmail.com

دکتر محمد رضا نیلی (استادیار)، گروه علوم تربیتی، برنامه‌ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. (rezanili41@gmail.com)

تاریخ دریافت مقاله: ۹۳/۹/۱۰، تاریخ اصلاحیه: ۹۳/۹/۱۳، تاریخ پذیرش: ۹۳/۹/۲۹